

**Burcu Kösem**  
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR  
PROFESYONELİ



# CORONA-EKONOMİ BÜLTENİ

9 Nisan / 2021

Bu rapor; Covid-19 virüsünün dünya ekonomilerinde yarattığı ekonomik krizi, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

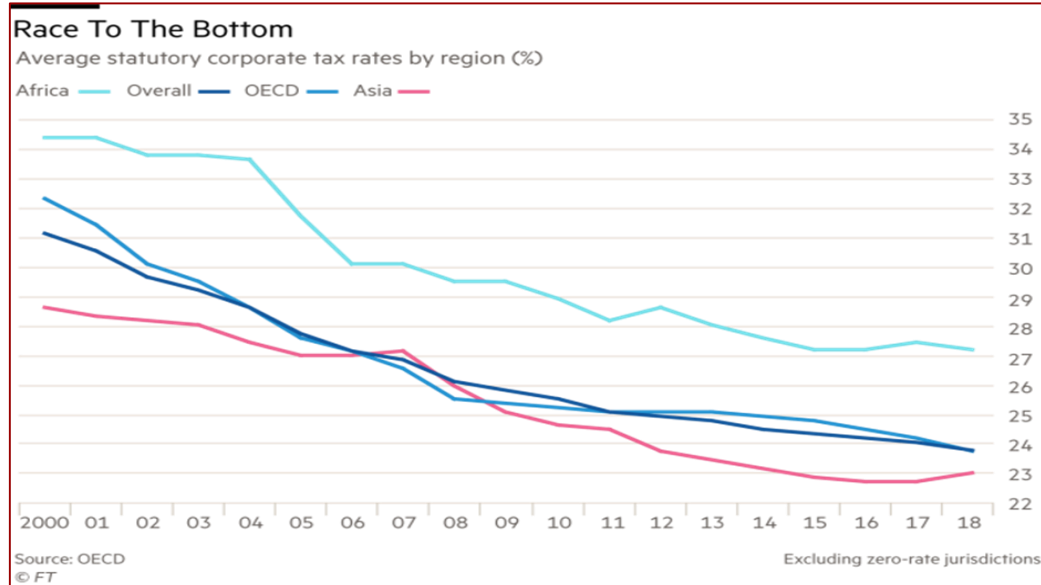


## Trump'ın Biden'a Yaftalaması Objektif mi?

- ❑ Seçim kampanyalarında Trump'ın Biden'ı kritik etme «yaftalama» yaklaşımlarından biri de ona sosyalist demesiydi.
- ❑ Oysa ABD, kapitalizmi yakın tarihte, soğuk savaş döneminde komünizm hatta antikapitalizm ile mücadele adına oldukça sert politikalar izlemesi ile bilinir ve bu açıdan bakıldığında tecrübeli bir politikacı olan Biden'a bu yaftalamanın yapılmasının gerekçeleri nelerdi?
- ❑ Bu hafta yükselen kurumlar vergisi hareketini ve küresel olarak yaygınlaşmasını, menşei olan Amerika'dan hareketle ele alacağız.
- ❑ Trump'ın Biden'a bu kritiği yapmasının temelinde yükseleceğini öngördüğü vergi oranları vardı zira Trump, Obama'dan bayrağı devraldığında kurumlar vergisini %35'lerden %21'e düşürmüştü...

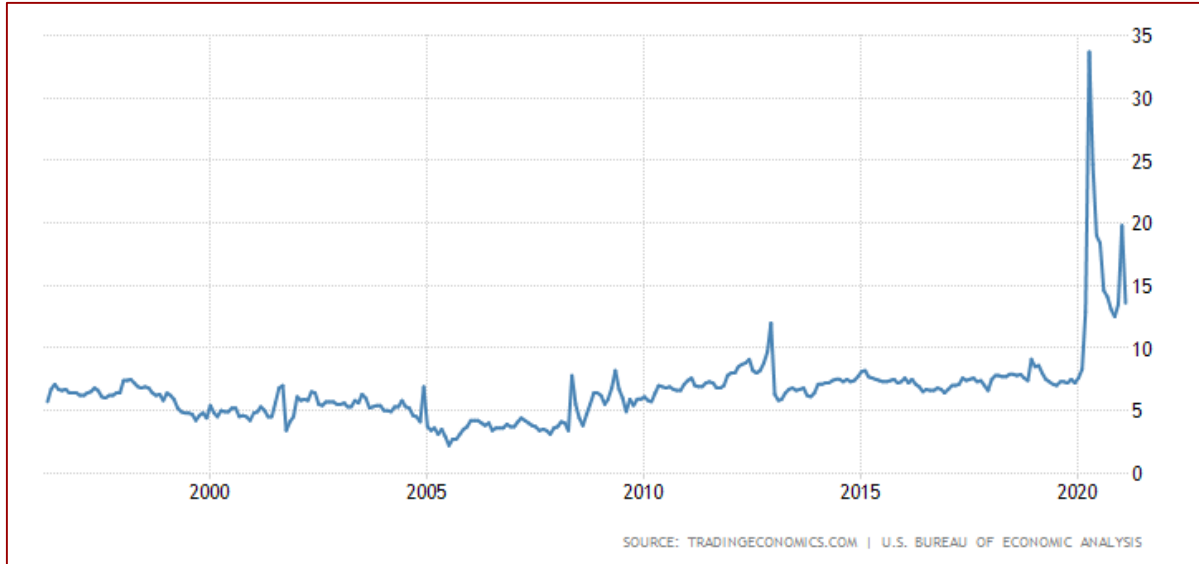
# Kapitalizmi Kapitalistlerden Kurtarmak Olası mı?

- ❑ Thomas Piketty, 21. Yüzyılda Kapital adlı kitabı nedeni ile çağdaş Marx kabul edilir. (Time dergisi'nde Marx 2.0 başlığı ile konu edilmiştir.)
- ❑ Fransız ekonomist vergilendirmeye ilişkin gerekçesini “Kapitalizmi kapitalistlerden kurtarmak için serveti vergilendirin” diyerek ifade eder.
- ❑ Oysa OECD'e göre gelişmiş ülkelerde son 30 yılda kurumlar vergisi ortalaması %32'den %23'e düşmüş durumda!



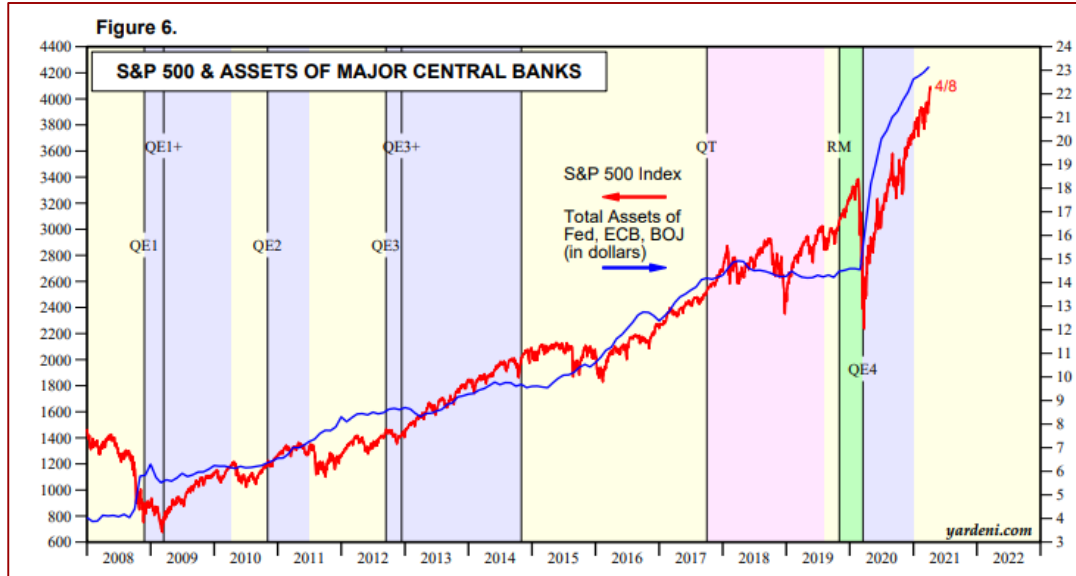
## Kapitalizmi Kapitalistlerden Kurtarmak Olası mı?

- ❑ Vergilendirme ihtiyacı ya da gerekçelerinin kökenine inmek istersek; belli ekonomik parametrelere bakmamız gerekecektir:
- ❑ ABD’de ardı arkası bitmek bilmeyen teşvik paketleri ve dağıtılan nakit çeklerin yalnızca %25’inin tüketime harcadığı geri kalan kısmının büyük bölümünün tasarruflara yöneldiği biliniyor.
- ❑ Şöyle ki ABD’de hane halkı tasarruf oranının Nisan 2020’de %33,7 rekor seviyesine çıktığını ve Şubat 2021 itibari ile %13,6 ile hala son 30 yılın en yüksekinde olduğunu görüyoruz.



# Kapitalizmi Kapitalistlerden Kurtarmak Olası mı?

- ❑ Gerek pandemi öncesinde ekonomik durgunluğu engellemek için gerekse de pandeminin yarattığı krizi çözmek adına uygulanacak para politikaları için gelişmiş ülke merkez bankaları piyasaya para yaratarak aktiflerini arttırmaktalar.
- ❑ Dünyanın en büyük merkez bankalarının aktiflerinde meydana gelen bu artışın kısa bir süre sonrasında küresel olarak risk iştahını arttırıp, borsalarda rallilere yol açtığını söyleyebiliriz..
- ❑ Örneğin Avrupa, Amerikan ve Japon merkez bankaları aktifleri ile S&P500 ABD borsasına bakacak olursak, her ikisinin de yükselen bir trend gösterdiğini ve adeta ABD borsasının küresel merkez bankaları ile güçlü bir ilişkide olduğunu görürüz.



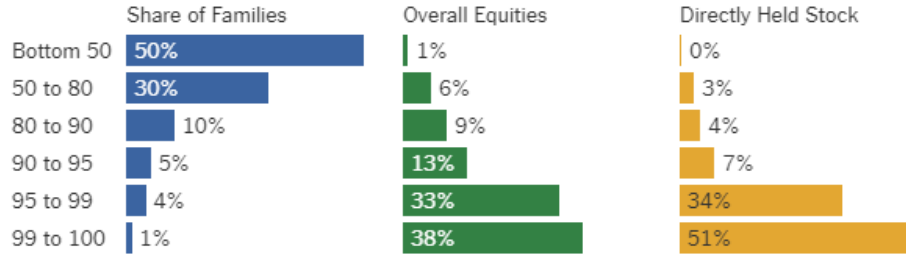
# Kapitalizmi Kapitalistlerden Kurtarmak Olası mı?

- ❑ Peki borsayı kapitalizmin varsayımlarından biri olan sermayeyi tabana yayma operasyonu olarak tanımlayabilir miyiz?
- ❑ Teorik olarak bu sorunun cevabı evet olacaktır; ancak uygulamada New York Times'ın Ocak 2021'de yapmış olduğu bir araştırmaya bakalım ve borsa yükseldiğinde bu durumdan faydalananların eşit olup, olmadığını görelim:
- ❑ Serveti en yüksek %1 lik ve %4'lük dilim sırası ile hisselerin %51 ve 34'ünü elinde tutarken, en düşük dilim olan %50'lik kesim sadece 0-1 aralığında yer almakta...

## When the Stock Market Rises, So Does Inequality

Many Americans benefit from rising stock prices, but wealthier families own a far greater share of overall equity holdings.

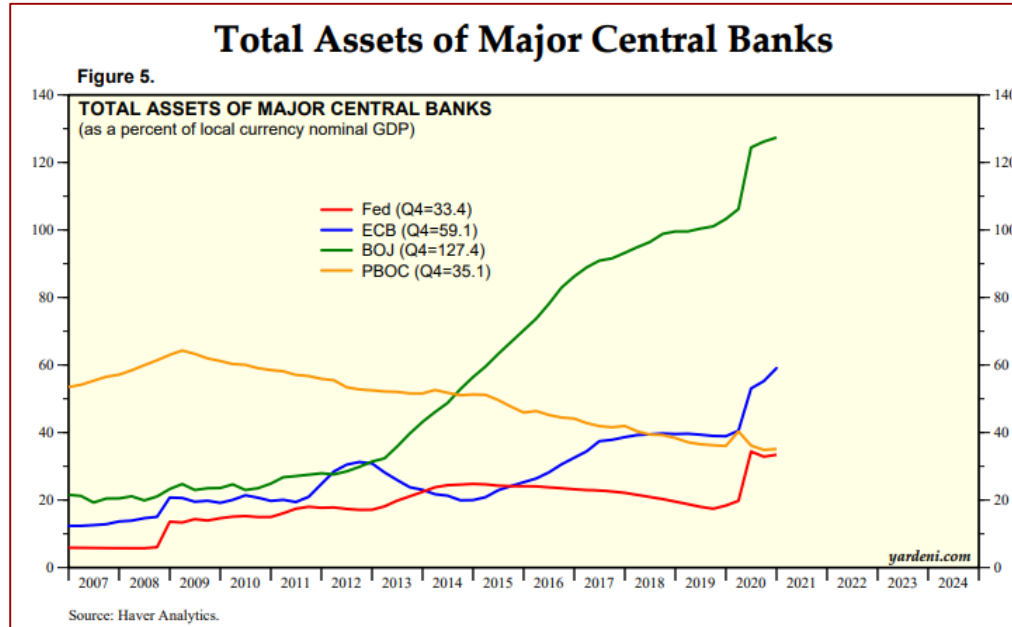
Families grouped by percentiles of net worth:



Source: Survey of Consumer Finances, Federal Reserve Board • By The New York Times

# Kapitalizmi Kapitalistlerden Kurtarmak Olası mı?

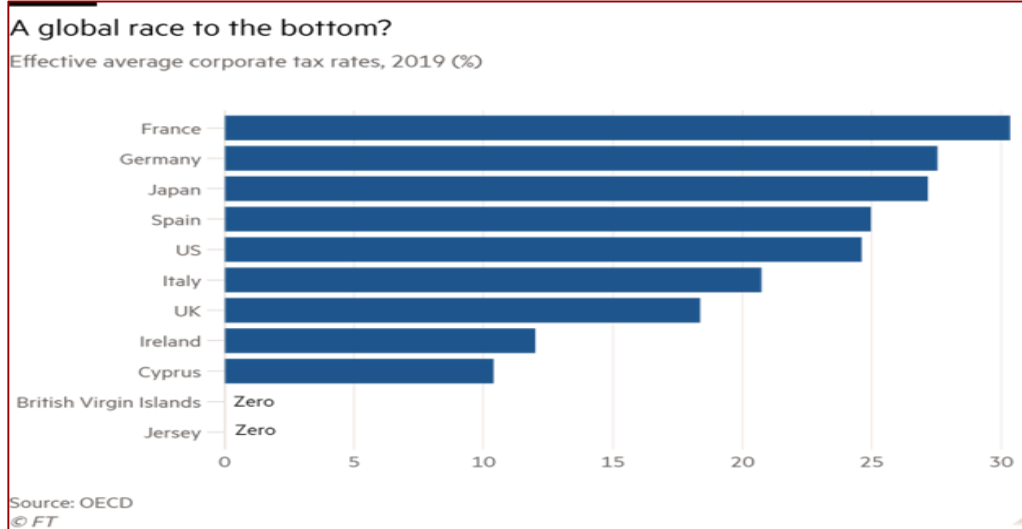
- ❑ Buraya kadar, pandemi sürecinde gelişmiş ülkelerin piyasayı paraya boğduğunu ancak bunun sadece %25'inin tüketime yöneldiğini, artan para hacminin borsada rallilere yol açtığını ancak bunun da yine servetten yüksek pay alan kesim tarafından elde tutulduğunu veriler ile göstermiş olduk.
- ❑ Peki devletlerin yapmış olduğu bu harcamalar tüketim ve yatırım harcaması olarak geriye döndürülemezse nereden finanse edilecektir?





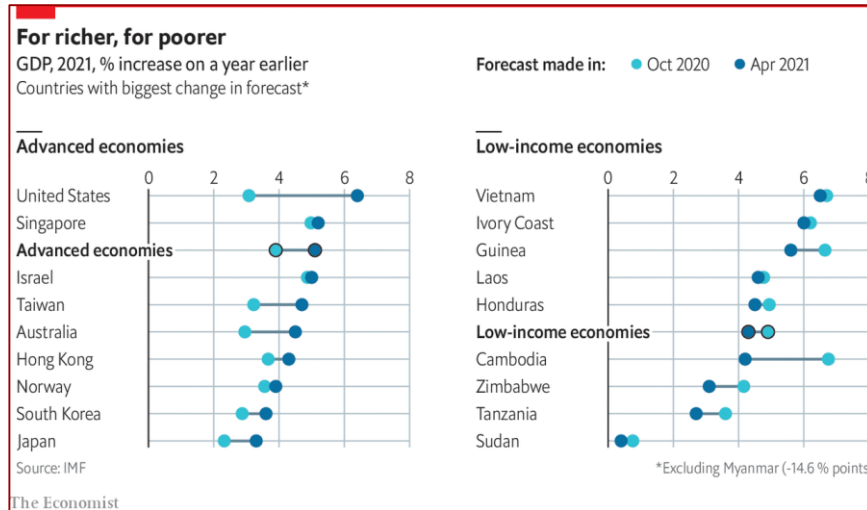
# Kapitalizmi Kapitalistlerden Kurtarmak Olası mı?

- ❑ Cevap olarak ek vergiler dediğimizi duyar gibiyim 😊
- ❑ Vergilendirme ile kapitalizmi kapitalistlerden kurtarmak mümkün olur mu işte bu konu , gemiyi oldukça tehlikeli sulara götürür..
- ❑ Şimdiden ABD'deki vergi politikası değişiminin teknoloji ve ilaç firmalarına yansması konuşulurken, ABD Hazine Bakanı Janet Yellen şirketlerin vergi cennetleri olarak bilinen bölgelere kaçmasının önüne geçmek amacıyla küresel asgari kurumlar vergisi önerisi yapacağını açıkladı.



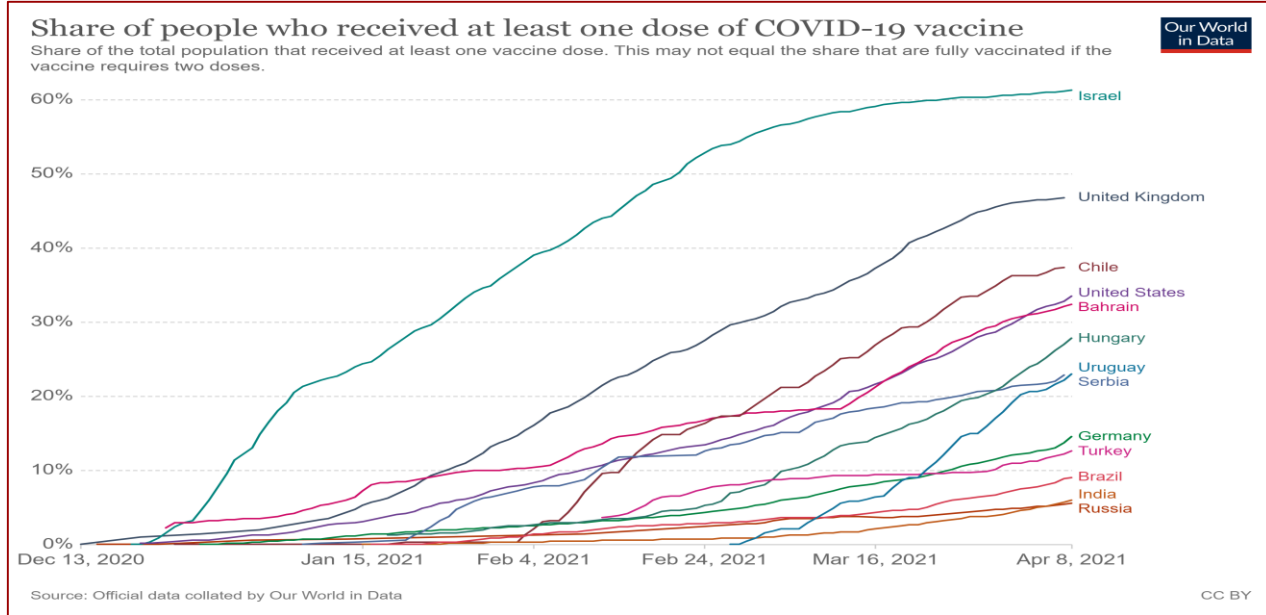
## IMF'in İyimserliği mi Baz Etkisi mi?

- ❑ IMF, son raporunda 2021 yılında gelişmiş ekonomilerin % 5,1, ABD'nin de % 6,4, Euro Bölgesinin % 4,4 oranında büyüyeceğini tahmin etmiş.
- ❑ Türkiye için ise 2021 yılı tahmini büyümede %6, yıllık ort dolar kuru 7,78, yıllık ort enflasyon %13,6 ve işsizlik oranı %12,4 seviyesinde
- ❑ Ancak yapılan bu öngörülerin yıl içinde çokça revize edildiğini görüyoruz zira ekonominin ana parametresi aşı ve virüsün seyri olarak ifade edilebilir.
- ❑ Bir de büyüme rakamlarında bir önceki yılda görülen daralmalar hesaba katıldığında baz etkisini yani matematiksel olarak artış görünümünü dikkate almak gerekecektir.



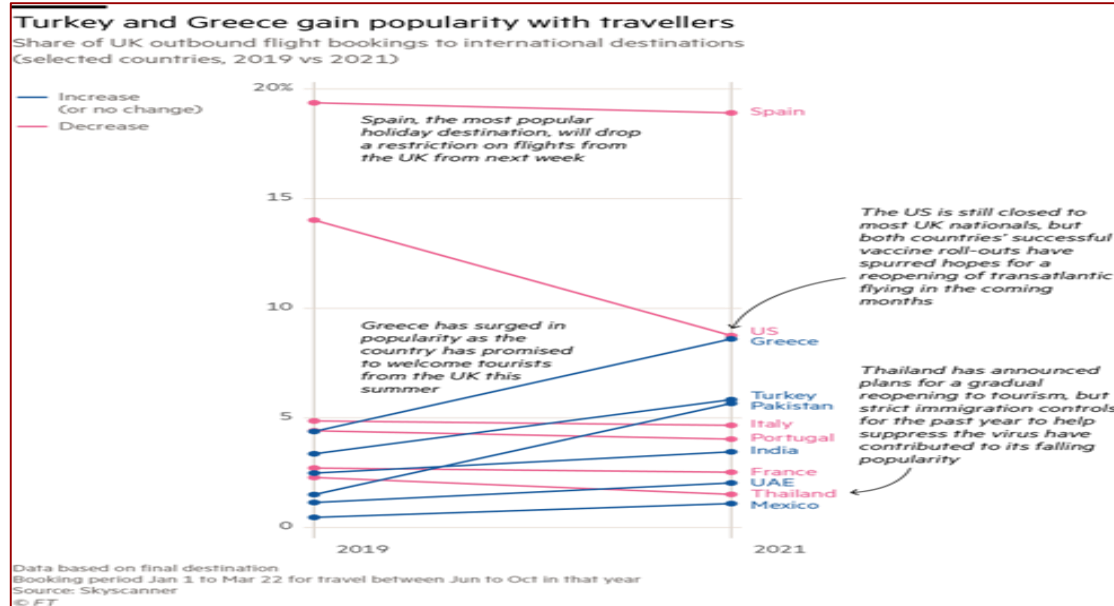
## Cari Açık & Turizm & Aşılama

- ❑ Pandeminin ekonomide yarattığı en yıkıcı durumlardan biri de hiç kuşkusuz pek çok hizmet sektörü ve ulaşımı da içinde barındıran turizm sektörü oldu.
- ❑ 2021 sezonu için umutlar hala tükenmemişken, aşının hızı ve iş kesimlerindeki dağılımı da küresel olarak önem kazanıyor.
- ❑ Dünya çapında aşılama oranlarına baktığımızda 8 Nisan itibari ile İsrail'in %61,9 ile birinci olduğunu ardından %33,5 ile ABD'nin geldiğini ve Türkiye'nin bu tarihte %12,6 oranında en az bir doz aşılama yaptığını görmekteyiz.



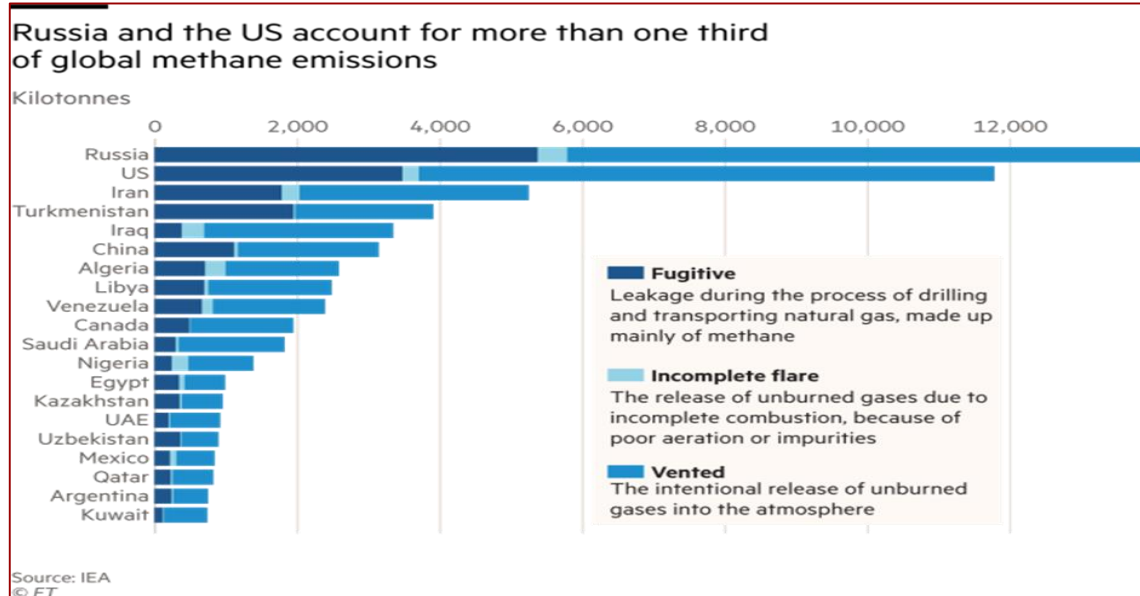
# Cari Açık & Turizm & Aşılama

- ❑ Bugün iki önemli havayolu şirketimiz için «Pegasus Hava Yollarında görev yapan uçuş ekipleri, Kovid-19 aşısı olmaya başladı. Türk Hava Yolları (THY) uçuş ekibinde yer alan personelin aşıları, 6 Nisan Salı gününden itibaren yapılmaya başlamıştı.» şeklinde bir haber paylaşıldı.
- ❑ Almanya ve İngiltere gibi Avrupa ülkelerinde aşılanan vatandaşların yurtdışı seyahat kısıtlarının kaldırılacağı yönünde haberler hakim. Özellikle FT'in haberine göre İngiliz turistler için Türkiye ve Yunanistan'ın seyahatler açısından popülerlik kazandığı ifade edilmekte



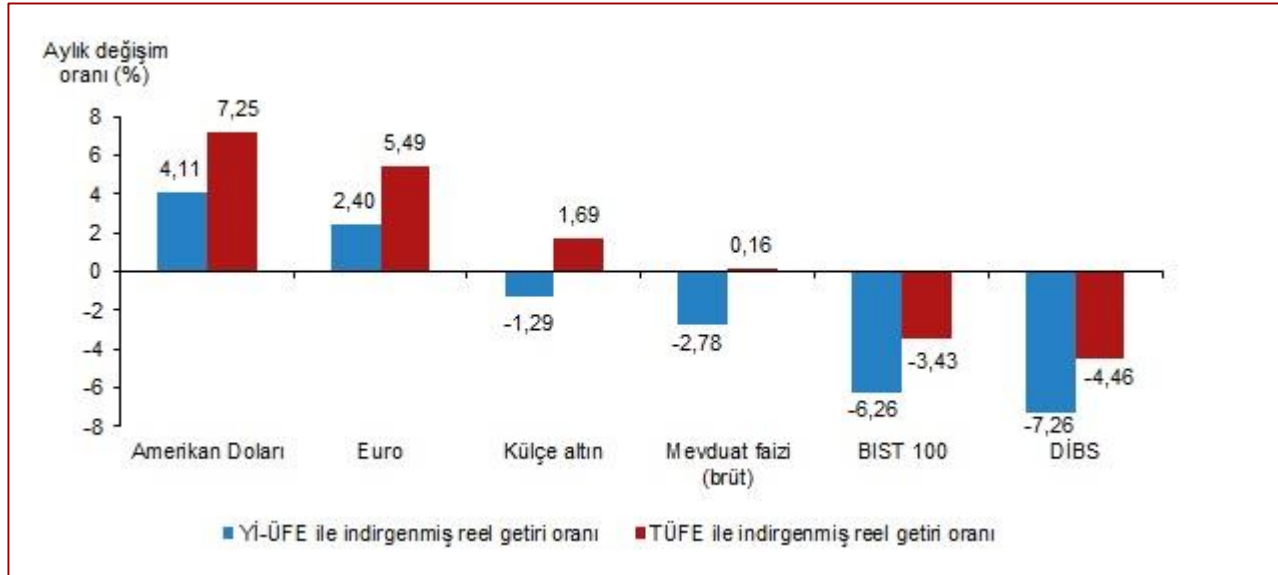
# Metan Seviyelerinde Yükselme

- Geçen yıl ekonomik aktivitenin azalması nedeni ile düşen CO2 emisyonlarından söz ediyorduk ve %6 lık emisyon düşüşünün küresel ısınma açısından olumlu etkisi olduğunu ifade ediyorduk. Avrupa başta olmak üzere Biden hükümeti ile beraber küresel iklim krizi ile mücadele etmek için karbon vergileri konuşulurken; ilginç bir gelişme meydana geldi.
- FT'nin haberine göre karbondioksitten 28 kat daha fazla küresel ısınma yaratan metan seviyelerinde yükseliş görüldü ve bu durumun üçte birden fazlası Rusya ile ABD kaynaklı olarak görülüyor.



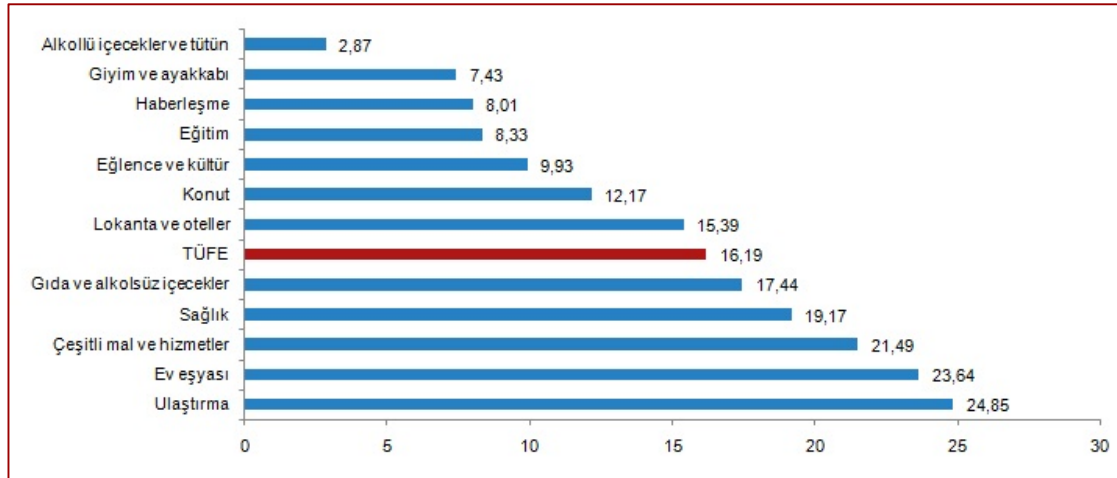
# Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları, Mart 2021

- ❑ Mart ayında en yüksek aylık reel getiri, TÜFE ile indirildiğinde %7,25 oranında Amerikan dolarında gerçekleşti. Euro %5,49, külçe altın %1,69 ve mevduat faizi (brüt) %0,16 oranlarında kazandırırken;
- ❑ BIST 100 endeksi %3,43 ve DİBS %4,46 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.



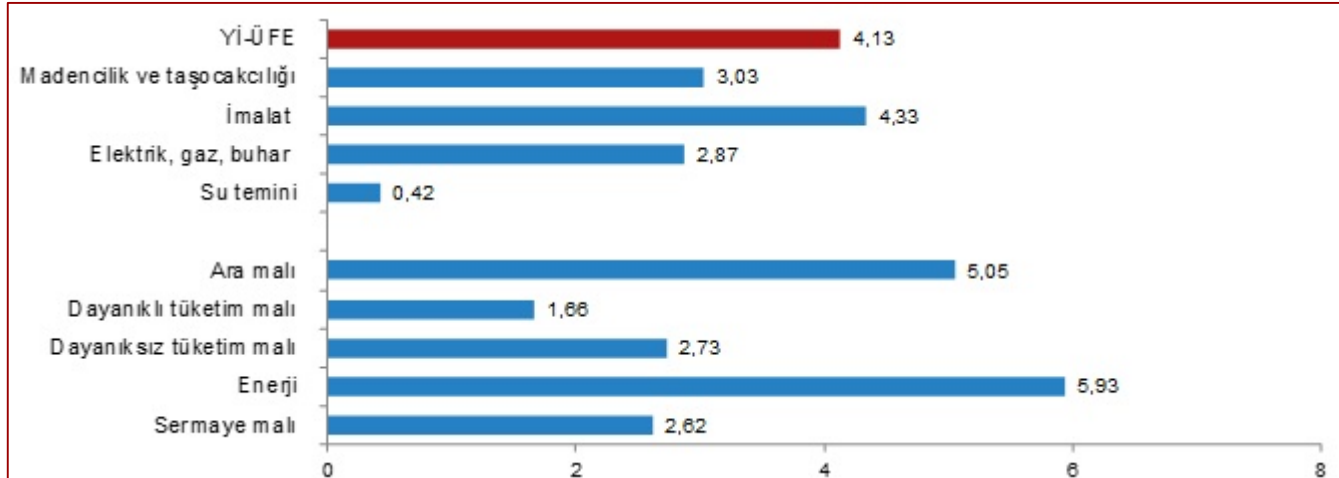
## Tüketici Fiyat Endeksi, Mart 2021

- ❑ TÜFE'de (2003=100) 2021 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %1,08, bir önceki yılın Aralık ayına göre %3,71, bir önceki yılın aynı ayına göre %16,19 ve on iki aylık ortalamalara göre %13,18 artış gerçekleşti.
- ❑ Bir önceki yılın aynı ayına göre artışın düşük olduğu diğer ana gruplar sırasıyla, %7,43 ile giyim ve ayakkabı, %8,01 ile haberleşme ve %8,33 ile eğitim oldu.
- ❑ Buna karşılık, bir önceki yılın aynı ayına göre artışın yüksek olduğu ana gruplar ise sırasıyla, %24,85 ile ulaştırma, %23,64 ile ev eşyası ve %21,49 ile çeşitli mal ve hizmetler oldu.



## Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Mart 2021

- ❑ Yi-ÜFE (2003=100) 2021 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %4,13, bir önceki yılın Aralık ayına göre %8,21, bir önceki yılın aynı ayına göre %31,20 ve on iki aylık ortalamalara göre %17,04 artış gösterdi.
- ❑ Sanayinin dört sektörünün aylık değişimleri; madencilik ve taşocakçılığında %3,03, imalatta %4,33, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %2,87, su temininde %0,42 artış olarak gerçekleşti.
- ❑ Ana sanayi gruplarının aylık değişimleri; ara malında %5,05, dayanıklı tüketim malında %1,66, dayanıksız tüketim malında %2,73, enerjide %5,93, sermaye malında %2,62 artış olarak gerçekleşti.





## Dış Ticaret Endeksleri, Şubat 2021

- ❑ İhracat birim değer endeksi Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %6,9 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %8,4, ham maddelerde (yakıt hariç) %12,1 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %6,7 artarken, yakıtlarda %1,6 azaldı.
- ❑ İhracat miktar endeksi Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %2,6 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %1,2 azalırken, ham maddelerde (yakıt hariç) %32,8, yakıtlarda %12,6 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %1,9 arttı.
- ❑ İthalat birim değer endeksi Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %10,3 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %12,6, ham maddelerde (yakıt hariç) %30,6 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %10,6 artarken, yakıtlarda %8,6 azaldı.
- ❑ İthalat miktar endeksi Şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %0,7 azaldı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %6,1 ve yakıtlarda %3,9 azalırken, ham maddelerde (yakıt hariç) %1,4 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %5,3 arttı.